

VII. Konferenca slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije

Ljubljana, 12. in 13. oktober 2011

V prostorih Gospodarske zbornice Slovenije v Ljubljani je 12. in 13. oktobra 2011 v organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa potekala VII. Konferenca slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije. Konferenca se je udeležilo 153 udeležencev; strokovnjakov iz Slovenije, Avstralije, Avstrije, Kanade, ZDA, Nemčije, Italije, Švice in Švedske. Častni pokrovitelj dogodka je bila SAZU, soorganizatorica Gospodarska zbornica Slovenije; finančno pa so konferenco podprli še Agencija RS za raziskovalno dejavnost, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter sponzorji. Pri organizaciji so sodelovali še Slovenska znanstvena fundacija, Kemijski inštitut, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo univerz v Ljubljani in Mariboru, Institut Jožef Stefan, Slovenska inženirska zveza, Slovensko kemijsko društvo in Evropsko središče Maribor.

Glavna namena tudi tokratnega strokovnega srečanja Svetovnega slovenskega kongresa sta bila medsebojno spoznavanje in povezovanje vseslovenske znanstvene in gospodarske stroke doma in po svetu.

Uvodoma so navzoče pozdravili predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Boris Pleskovič, predsednik SAZU akad. prof. dr. Jože Trontelj, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu akad. prof. dr. Boštjan Žekš, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije mag. Samo Hribar Milič, predsednik Komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Miro Petek ter predsednik Slovenskega kemijskega društva prof. dr. Venčeslav Kaučič.

Častni gost konference je bil podpredsednik Evropske akademije znanosti in umetnosti, prof. ddr. Erich Hödl. V uvodnem predavanju je orisal evropsko področje znanja in inovacijsko konkurenčnost Unije.

V obsežnem sklopu o vlogi in pomenu znanstvenih raziskav in tehnološkega razvoja v gospodarstvu smo na program uvrstili troje uvodnih predavanj. O vlogi znanosti pri okrevanju gospodarstva je predaval dr. Laurence Hewick iz Kanade, izr. prof. dr. Janez Šuštaršič o stanju in izgledih strukturnih gospodarskih reform v Sloveniji, akademik prof. dr. Anton Jamnik pa o etiki in podjetništvu. Sledila je okrogla miza, ki jo je vodil prof. dr. Dušan Povh iz Nemčije, v razpravi pa so sodelovali: dr. Marko Perdih z Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS, mag. Samo Hirbar Milič, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, podjetnika Franky Bojc iz Kanade in Drago Milič iz Italije, dr. Ana Rihtar s podjetja Ledinek Engineering iz Slovenije, Edi Kraus, predstavnik podjetja Julon in prof. dr. Baldomir Zajc, predstavnik Slovenske inženirske zveze.

Prispevke na temo drugega programskega sklopa konference - organizacija znanstvene sfere, o pomenu evropskih integracij in strategije so predstavili: uvodničar in moderator dr. Marko Perdih, prof. dr. Boštjan Dvořák z univerze v Berlinu, Barbara Bulc, predstavnica podjetja Global Development iz Švice, prof. dr. Jadran Lenarčič, direktor Instituta Jožef Stefan, prof.dr. Ludvik Toplak, predstavnik Evropskega središča Maribor in prof. dr. Irena Mlinarič Raščan s Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani.

Predstavitve raziskovalnih del slovenskih raziskovalcev so najpomembnejši programski del vseh naših strokovnih srečanj. Tokrat smo povabili tudi mednarodno priznanega inovatorja Petra Florjančiča, ki kljub visoki starosti še vedno vodi svoj Inovacijsko raziskovalni zavod na Bledu. Svoje znanstvene dosežke in priporočila za uspešnejše raziskovalno delo so predstavili: dr. Dušan Petrač, NASA, dr. Sašo Jezernik, podjetje Altran s sedežem v Švici in predavatelj z Oxford University, dr. Miha Ravnik.

* * *

Program drugega dne konference smo posvetili mednarodnemu letu kemije. Po krajšem uvodu rektorja Univerze v Ljubljani, prof.dr. Radovana Stanislava Pejovnika smo prisluhnili dvema uglednima predavateljema: direktorju in predsedniku uprave farmacevtske družbe Krka Jožetu Colariču in članu italijanskega državnega sveta kemikov dr. Carlu Brescianiju. Mednarodnemu letu kemije in s kemijo povezanimi Slovenci je namenil poseben razmislek dr. Edvard Kobal, direktor Slovenske znanstvene fundacije. V okviru kemijsko znanstvene kavarne je dr. Kobal vodil tudi pogovor z akademikom prof. dr. Miho Tišlerjem.

V programski oddelek predstavitve o kemiji in kemijski industriji, ki ga je vodil uvodničar prof. dr. Anton Meden, dekan Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, smo izbrali predavanje kemičarke dr. Nuške Tschammer iz Nemčije o raziskovalni poti do novih učinkovin v medicini; sodelavcev in ustanoviteljev visoko tehnološkega podjetja s področja molekularne biologije dr. Roka Koširja in Klemena Španingerja. Svoje delo in odlične dosežke na področju nuklearne magnetne resonance je v tem programskem okviru predstavil tudi prof. dr. Janez Plavec s Kemijskega inštituta Slovenije.

Poseben sklop predstavitev in razmišljanj smo namenili vlogi in pomenu inženirjev za blaginjo v družbi. Na to temo so svoje prispevke podali: predsedujoči temu sklopu prof.dr. Iztok Golobič, predsednik Zveze strojnih inženirjev, prof. dr. Goran Turk s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, dekan Fakultete za strojništvo prof. dr. Jože Duhovnik, prof. dr. Dušan Povh, in prof. dr. Janvit Golob s Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo.

V zaključni del konference, ki ga je vodil direktor Kemijskega inštituta prof. dr. Janko Jamnik, smo uvrstili predstavitve uspešnih primerov sodelovanja slovenskih strokovnjakov v svetu. Prek spletne povezave se nam je neposredno iz Kalifornije javil prof. dr. Jernej Barbič, ki je v prispevku primerjal visoko šolstvo v ZDA in Sloveniji. O razvoju baterij za električni pogon avtomobilov je predaval prof. dr. Miran Gaberšček, Franci Pliberšek pa je orisal pot razvoja zasebnega podjetja MIK, ki ga odlikujejo družbena odgovornost in celovite rešitve učinkovite ter okolju in ljudem prijazne rabe energije bivalnih prostorov.

POVZETKI IN ZAKLJUČKI KONFERENCE

Razstavni center dosežkov slovenske znanosti

Dela slovenskih raziskovalcev in znanstvenikov sodijo med svetovno zmagovalne dosežke (v zadnjem času sta za to poskrbela Ivo Boscarol in njegovo podjetje Pipistrel ter prof. dr. Jernej Barbič, University of Southern California, ZDA), zato smo udeleženci predlagali ustanovitev centra slovenske intelektualne dediščine - razstavnega centra dosežkov slovenskih znanstvenikov, patentov, inovacij in drugih izkazov akademske veličine slovenskega naroda. Tak center bi lahko našel svoj prostor v zgradbi sedeža Triglavskega narodnega parka na Bledu, najbolj turistično obiskanem kraju Slovenije. Sedež Triglavskega narodnega parka pa bi po že sprejetem zakonu prestavili v Bohinj.

Neprepoznavnost Slovenije v svetu kot države

Slovenski strokovnjaki, ki delujejo v tujini, na vseh strokovnih srečanjih Svetovnega slovenskega kongresa stalno opozarjajo na neprepoznavnost Slovenije v svetu. Kljub številnim izkazom o intelektualno in umetniško nadpovprečnem narodu Sloveniji manjka prodornosti v diplomaciji – v udarni umeščenosti na turističnih, umetniških in znanstveno- akademskih zemljevidih sveta.

Sistem javnega naročanja

Navzoči so opozorili na neracionalen sistem javnega naročanja – predvsem na potratno nabavo raziskovalne opreme, zdravil, zdravstvenih pripomočkov in sodobnih aparatov, ko na račun uporabnikov in bolnikov neupravičeno služijo številni posredniki, slovensko zdravstvo pa tudi zaradi

tega postaja vse manj učinkovito, konkurenčno in dostopno posameznikom. Tudi vrhunska oprema laboratorijev na inštitutih, v podjetjih in na univerzah ostaja vse premalo širše uporabljena in izkoriščena.

Strategija gospodarskega razvoja

Slovenija nujno potrebuje strategijo gospodarskega razvoja, ki bo temeljila na razvoju tradicionalnih gospodarskih panog (npr. lesne industrije) in na finančni podpori (z davčnimi olajšavami in razbremenitvami) razvoju podjetij, ki so kos okoljevarstvenim, tržnim in drugim zahtevam. Oblikovanja meril in strategij za okoljevarstveno – energetske naravnosti Slovenije naj temeljijo na koriščenju obstoječih virov energije, in tistih, ki so tudi finančno donosna. Inženirji in gradbeni strokovnjaki so opomnili na primer t.i. razvoja »fasadnega ovoja Slovenije«, ko naj bi prvenstveno varčevali predvsem z obnovo že obstoječih zgradb, predvsem stanovanjskih in javnih, starih betonskih vozlišč itd. ne pa nepremišljeno pospeševali gradnjo novih.

Mentorji na univerzah – načrt praktičnega dela v gospodarstvu

Gospodarstveniki pogrešajo program obveznih praks študentov slovenskih fakultet po vzoru dela mentorjev na tujih univerzah. Tam študenta intenzivno spremljajo ves čas študija in o njegovem napredku stalno poročajo dekanu. Profesorji imajo stalne stike z mentorji v podjetju, vsestransko pomagajo pri zaključitvi študija v uglednem času, svetujejo pri usmerjanju v nadaljevalna usposabljanja in dodatna izobraževanja, kakor tudi pri iskanju zaposlitve.

Slovenski jezik v znanstvenih publikacijah, strokovnih srečanjih

V vseh petnajstih letih organizacije strokovnih srečanj Svetovni slovenski kongres vztraja na tem, da je uradni jezik dogodkov slovenščina. S tem želimo spodbuditi k obstoju in razvoju slovenskega jezika ne le kot pogovornega jezika med našimi rojaki po svetu, ali kot jezika mednarodno uveljavljenih literarnih del, ampak tudi kot vsestranske uporabe in razvoja slovenščine na področju znanosti. Le tako bomo ohranili in razvili visok nivo materinščine tudi v akademskih krogih.

Socialni sporazum ZDA – Slovenija

Prof. dr. Jernej Barbič je opozoril na nujno vzpostavitev pokojninskega sporazuma z ZDA, po vzoru drugih držav Srednje Evrope, npr. Poljske, ki bi omogočil prejemati pokojnino tudi tistim rojakom, z manj kot 10 let delovne dobe v ZDA. To je pomembno še zlasti za visokotehnološki slovenski kader v ZDA.

Kompetenčni center za kadre

Navzoči smo pozdravili pri Gospodarski zbornici Slovenije nedavno ustanovljen Kompetenčni center za kadre kemijske industrije KoCKE, ki naj bi dolgoročno zaživel, delovati pa bi moral še eno leto po zaključku projekta. O takih centrih bi morali nujno razmišljati o njihovem stalnem in ne le začasnem delovanju, hkrati pa bi jih morali ustanoviti tudi za ostale gospodarsko najpomembnejše panoge.

Prava ideja, TV Slovenija, 1. program – ustrežnejši čas predvajanja

Snovalci programa konference spremljamo in pozdravljamo oddajo na 1. programu TV Slovenije. Prava ideja. V njej najdejo lepo mesto številni uspešni rojaki v svetu, odgovorni uredniki pa bi morali za predvajanje oddaje najti ustrežnejši čas, ko bi jo lahko spremljalo večje število gledalcev.

Sodelovanje med univerzama v Bernu in Ljubljani

Udeleženci so podprli predlog prof. Schmidove o vzpostavitvi tesnejšega sodelovanja med Bernsko univerzo v Švici in Univerzo v Ljubljani. Ena od takih priložnosti je praznovanje 500 letnice delovanja švicarske univerze, na kateri je bil izjemno spoštovan predavatelj tudi bivši nadškof dr. Alojzij Šuštar.

Sodelovanje med izobraženci različnih področij znanosti

Četudi je bil program letošnjega srečanja posvečen kemiji, ker je 2011 mednarodno leto kemije, so se tudi ostali univerzitetni izobraženci humanistike lahko veliko naučili, sodelovali v diskusijah ter izmenjali izkušnje in znanja. Kaj takega v slovenskem akademskem prostoru pogrešamo.

Podelitev državnega odlikovanja dr. Petraču

Svetovni slovenski kongres bo Uradu predsednika RS naslovil predlog za podelitev državnega odlikovanja dr. Dušanu Petraču. Dr. Petrač dandanes sodi med vrhunske, mednarodno priznane strokovnjake na področju vesoljske tehnike. Prejel je več priznanj in nagrad NASA, posebej za zasluge pri razvoju infrardečih astronomskih satelitov in za eksperimente, izvedene z vesoljskimi taksiji. Svoje znanje, poznanstva in izkušnje pa ob vsakoletnih obiskih v Sloveniji razdaja tudi kot predavatelj, svetovalec in soorganizator različnih znanstvenih forumov, strokovnih srečanj in učnih ur na osnovnih in srednjih šolah ter fakultetah in inštitutih. Predlagamo, da naj bi priznanje dr. Petrač prejel ob 80-letnici rojstva.

Nujna povezava s slovenskimi strokovnjaki po svetu

Danes, ko je slovenska država v gospodarski in politični krizi, še kako potrebujemo dober nasvet, idejo in priložnost, ki je doma ne vidimo ali spoznamo, v širnem svetu, kjer so uspeli številni Slovenci, pa jih je veliko. Uspešna in ugledna podjetja, univerze, inštituti pa so odlični toliko, kolikor imajo izjemnih in v celoto povezanih posameznikov. Svetovni slovenski kongres prav zato vztraja pri organizaciji vsakoletnih strokovnih srečanj, saj so kljub sodobnim informacijskim tehnologijam še vedno potrebna; in so prav zaradi koristih osebnih srečanj in domoljubnega naboja nenadomestljiva.

Predavatelji so bili navdušeni nad številom in pozitivno energijo ljudi, ki so se dogodka udeležili. Svetovni slovenski kongres si bo prizadeval, da bo dobro vzdušje in številne ideje ohranjal in nadgrajeval prek različnih oblik »networkinga« - med udeleženci iz tujine in domačimi raziskovalci in podjetniki.